

Р Е З Ю М Е Т А

НА

ТРУДОВЕТЕ НА ДОЦ. Д-Р СИЛВИ ЧЕРНЕВ,

**ПРЕДСТАВЕНИ ЗА УЧАСТИЕ В КОНКУРС ЗА ЗАЕМАНЕ НА АКАДЕМИЧНАТА
ДЛЪЖНОСТ РЕДОВЕН ПРОФЕСОР ПО ГРАЖДАНСКИ ПРОЦЕС (05.05.09.) В**

БУРГАСКИ СВОБОДЕН УНИВЕРСИТЕТ, ОБЯВЕН В ДВ, БРОЙ 80/19.10.2012 Г.

**I. МОНОГРАФИЧЕН ТРУД: Заповедно производство, София, 2012 г.,
издателство „Сиби”**

1. Обща характеристика

1.1. Трудът съдържа 278 стр. Разработката е първият оригинален монографичен труд, посветен на посочената тема, отнасяща се до институт с изключително широко приложно поле. Институтът на заповедното производство се въвежда с новия Граждански процесуален кодекс (в сила от 01.03.2008 г.) след около 60 годишно отсъствие от правната уредба. На темата са посветени множество публикации с описателен характер или представляващи част от учебни помагала. За разлика от това представяното Заповедно производство представлява научна разработка основана на широк исторически и сравнително-правен анализ, изследване на отделните елементи на производството и техните връзки, взаимодействия и преплитане.

Анализирана е изобилната съдебна практика по Заповедното производство, вкл. анализ на актовете на районни и окръжни съдилища, а не само на ВКС, което дава възможност да се проследи развитието на тълкувателния процес на различните нива на съдебната система.

1.2. Изложението включва четири части:

- **ЧАСТ ПЪРВА – Въведение;**
- **ЧАСТ ВТОРА, озаглавена Анализ на действащата уредба на заповедното производство по ГПК на Република България;**
- **ЧАСТ ТРЕТА, озаглавена Защита на длъжника и кредитора във връзка със заповедното производство и**
- **ЧАСТ ЧЕТВЪРТА, озаглавена Изводи от анализа на уредбата на заповедното производство и съдебната практика, основана на тази уредба. Препоръки за изменение на уредбата.**

2. ЧАСТ ПЪРВА: ВЪВЕДЕНИЕ

2.1. В хода на изложението на Въведението е изведена работна характеристика (работно разширено понятие) на заповедното производство. Заповедното производство е характеризирано като самостоятелно защитно съдебно производство, насочено към разрешаване започването на принудително изпълнение по отношение на заявени като безспорни вземания с относително малка стойност, с което се цели създаване на възможност за постигане на бързо и ефективно реализиране на подобен род вземания.

Последователно са изложени специфичните характеристики на това производство, сред които по-важните са: уредбата не изисква нито кредиторът да подкрепя съществуването на вземането си с доказателства, нито длъжникът да подкрепя възражението си с такива; наблюдават се две разновидности на производството (чл. 410 и чл. 418 ГПК); предвидена е широка гама от защитни средства (процесуално- и материалноправни) както за кредитора, така и за длъжника; производството е двустранно, но развитието му като заповедно производство е допустимо, само доколкото не е възникнал спор относно съществуването на материалното субективно право, относно което се иска издаването на заповед за изпълнение.

Направени са разграничения от други видове съдебни производства и изпълнителното производство.

2.2. Втората част на Въведението съдържа пространен анализ на историческата уредба на заповедното производство.

Последователно са разгледани правните уредби по Закона за гражданското съдопроизводство действал от 1892 до 1952 г. (включително различните редакции), подобното на заповедно производство производство по издаване на изпълнителен лист въз основа на несъдебно изпълнително основание (чл. 237 и сл. ГПК 1952 г. - отменен) и производството по чл. 126ж ГПК 1952 г. (отменен). Направена е и обща характеристика на процеса на приемането на новата уредба.

2.3. Следва сравнително-правен анализ, като са използвани източници от различни правни системи - континенталната, англо-американската; посочени са особености на уредбата на страни от бившия социалистически лагер. Изложението съдържа позоваване на уредбата в страни от почти всички континенти.

2.4. Последната част на Въведението е посветена на необходимостта от заповедно производство в съвременните гражданско-процесуални системи.

3. ЧАСТ ВТОРА е посветена на анализ на уредбата на Заповедното производство по действащия ГПК.

Частта е разделена на четири глави: Обща характеристика и обхват на Заповедното производство; Субективна характеристика; описание на самото производство в двата му варианта и приключване на заповедното производство.

3.1. В последователност е изложена обща характеристика на заповедното производство, като е обърнато специално внимание на наличието на две разновидности на заповедното производство.

3.2. Очертано е приложното поле на заповедното производство, което се основава върху критерия „подсъдност на иска, който кредиторът би предявил за събиране на вземането, относно което се иска издаване на заповед за изпълнение, на

районен съд. Наред с това се разглеждат допълнителни критерии като материалноправна характеристика на вземането, необходимост от наличие на адрес на длъжника на територията на Република България и т. н.

Разглеждат се особености във връзка с липса на изискване вземането, относно което се иска издаване на заповед за изпълнение да е ликвидно и изискуемо.

3.3. Във втората глава на тази част е очертана субективната характеристика на заповедното производство.

Последователно се разглеждат проблемите на компетентността – родова и местна; функциите на въззивните съдилища и ВКС във връзка със Заповедното производство, а така също и функциите на съдебния изпълнител.

Изложението съдържа критичен анализ на необосновани отклонения от възприетите критерии при изписването на отделните текстове на правната уредба.

Следващата част от изложението в тази глава от Втора част се прави характеристика на страните; разгледани са проблеми на правоприемството (универсално и частно), евентуалната възможност за използване на института на процесуалната субституция; проблемите на солидарността.

3.4. Глава трета на тази част е посветена на описанието на производството по издаване на заповед за изпълнение

Извършен е анализ, в резултат на което се прави обща характеристика на производството като самостоятелно. Поставен е критичен акцент върху неблагоприятията в съдебната практика, свързани с проблемите на отстраняване на недостатъците в заявленията за издаване на заповед за изпълнение.

Разгледани са въпроси, свързани с възможността за преминаване от единия вид заповед за изпълнение (чл. 418 ГПК) към другия (чл. 410 ГПК). При това остро се критикува формалистичния подход, възприет от съдебната практика, която на свой ред до голяма степен се основава на неудачните образци, утвърдени от Министъра на правосъдието на основание чл. 425 ГПК.

Подробно е изложено и анализирано съдържанието на споменатите образци за заявление, респ. за заповеди за изпълнение. Посочва се излишната множественост на формулярите, което създава пречки, а не облекчава заповедното производство.

Специално внимание е отделено на проблематиката на таксуването при заповедното производство и свързаното с него исково производство по реда на чл. 422 ГПК, която е предизвикала сериозни тълкувателни различия дори сред колегиите и съставите на ВКС.

3.5. Последната глава е посветена на приключването на заповедното производство.

На първо място се прави анализ на формата и съдържанието на заповедта за изпълнение и се отделя особено място на нейната правна природа като съдебен акт със съдържание, годно да доведе до принудително изпълнение, но същевременно различен от решенията, постановявани от съдилищата в хода на състезателно исково производство.

Разгледани и характеризирани са различните актове: заповед за изпълнение, разпореждане на съда и изпълнителен лист, основан на заповед за изпълнение.

Прави се сериозен анализ на последиците на заповедта за изпълнение: изпълнителна сила, сила на пресъдено нещо и отговорност за разноски.

Стига се до извод, че в резултат на неудачната уредба се изкривява сериозно правната природа на изпълнителната сила, а като следствие от уредбата, съдържаща се в текста на чл. 424 ГПК, при условията на тази разпоредба се стига до формиране на сила на пресъдено нещо, без правото, относно което тази сила се формира, да е било подложено на съдебна проверка в условията на състезателен процес.

Най-сетне се разглеждат проблеми на заповедното производство, свързани с института на погасителната давност, като се обръща особено внимание на хипотезата, при която след възражение на длъжника и предявяване на иск по чл. 422 ГПК, този иск се счита предявен от датата, на която е подадено заявлението за

издаване на заповед за изпълнение, а не на датата, на която исковата молба е постъпила в съда.

Разглеждат се проблеми на връчването при двата вида заповеди за изпълнение.

4. Глава трета е посветена на защитата на кредитора и длъжника във връзка със заповедното производство.

4.1. Първата глава на тази част (погрешно обозначена като „четвърта” вместо „пета” – номерацията е сбъркана) съдържа характеристика на процесуалната защита във връзка с издаването/отказа да се издаде заповед за изпълнение.

Особено място е посветено на изключително сложната проблематика, която се поражда от уредбата по чл. 423 ГПК (отнасяща се до хипотези на негодно връчване на заповедта за изпълнение на длъжника или на обективна липса на възможност от негова страна да упражни правата си срещу издадената заповед за изпълнение).

4.2. По-нататък в хода на изложението се прави характеристика на уредбата на материалноправната защита на длъжника срещу издадената заповед за изпълнение.

Анализира се възражението по чл. 414 ГПК, като се поставя под съмнение удачността на въвеждането на голословно възражение, особено при условията на настоящата действителност в България.

Разглеждат се и специфичните последици на възражението по чл. 414 ГПК, свързани със заповедта за незабавно изпълнение, в частност – възможността за спиране на изпълнението при представяне от страна на кредитора на убедителни писмени доказателства, указващи на несъществуване на задължението, относно което е издадена заповед за изпълнение, или внасянето на гаранция.

Специално място е отделено на последиците от подаване на възражение по чл. 414 ГПК.

5. Следващата глава от Част Трета е посветена на иска по чл. 422 ГПК.

Последователно са разгледани проблемите на приложното поле на този иск и специалните условия за предявяването му, вкл. във връзка със заповедите за незабавно изпълнение.

На критика е подложено възприетото в съдебната практика становище (което считам, че е в разрез с уредбата), съгласно което в едномесечния срок за предявяване на иска по чл. 422 ГПК кредиторът не само трябва да предяви иска, но и да е представил доказателства за това пред съда по заповедното производство (който в 90 % от случаите е съдът, пред който се предявява същият този иск).

Последователно се изследват проблеми на родовата и местната компетентност и на специфичните последици от предявяването на такъв иск, а именно: фикцията относно датата на предявяване (за която се счита не подаването на исковата молба в съда, а подаването на заявление за издаване на заповед за изпълнение, при положение, че искът е предявен в срока по чл. 415 ГПК), а така също и въпроси във връзка с донасянето на държавна такса и др.

Във връзка с този иск се прави критика на определянето му от закона като „установителен” и тясното му свързване със съдържанието на издадената и оспорена заповед за изпълнение; критикува се неудачността на разрешението, водещо до необходимост от предявяване на иск от страна на кредитора дори в случаите, при които длъжникът по заповед за незабавно изпълнение е възразил, но не е представил убедителни доказателства, че не дължи, нито е внесъл гаранция.

Най-сетне в тази глава се разглежда възможността за предявяване на осъдителен иск по общия ред от кредитора, който е пропуснал възможността да се възползва от предявяването на иск по чл. 422 ГПК.

6. Последната глава от Част Трета е посветена на възможността на длъжника, срещу когото е издадена и влязла в сила заповед за изпълнение, да предяви иск по чл. 424 ГПК.

Приложното поле на този иск е силно стеснено (което е в съответствие с тоталната нагласа на законодателя към орязване на процесуалните права на

страните при действието на новия ГПК за сметка на една в края на краищата непостигната бързина и ефективност).

7. Последната част е посветена на изводите от анализа на уредбата и препоръки за усъвършенстването ѝ.

7.1. Най-напред са отново са посочени задачите, които законодателят си е поставил с приемането на уредбата.

7.2. След това са изложени констатациите, достигнати в резултат на анализа. Изводите в преобладаващата си част съдържат отрицателни характеристики на уредбата.

Направен е опит и за оценка на социалната ефективност на заповедното производство (с уговорка за липса на надеждни източници от научни или официални социални изследвания и основаване само на косвени източници на информация и извършване на съответна дедукция).

На сериозна критика е подложен двойственият режим на заповедта за изпълнение – обикновена заповед по чл. 410 ГПК и заповед за незабавно изпълнение по чл. 418 ГПК. Стига се до извод, че нелегитимно, посредством заповедта за незабавно изпълнение, законодателят се опитва да прикрие запазването на режима по отменения ГПК (особено относно възможността да се пристъпи към принудително изпълнение без длъжникът да е уведомен предварително). Посочва се, че именно последната характеристика е била обект на критика от европейските ни партньори и преодоляването ѝ е било едно от основните изисквания към новата уредба.

Като неудача е характеризирани самостоятелният характер на заповедното производство по действащата уредба (това е съпоставено с евентуална уредба, при която заповедното производство би се развило в рамките на вече започнал исков процес);

Също като неудача е характеризирани и режимът на възражението срещу заповедта за изпълнение, водещ до възможност за голословно оспорване на вземането, а оттам – и до много ниска степен на ефективност на производството.

Критикува се и системното неспазване на избрания критерий за очертаване обхвата на производството и множеството изключения относно размера на правото, за реализирането на което се издава заповед за изпълнение.

Като незадоволителна е окачествена уредбата на исковата защита.

Най-сетне, като сериозен недостатък на уредбата се сочи крайно непрецизното ѝ изписване от правно-техническа гледна точка.

Посочват се проблеми, на които текущата уредба не дава задоволителен отговор като: изискуемостта на вземането, относно което се търси издаване на заповед за изпълнение; проблеми, свързани със солидарността; проблеми, свързани с евентуалната възможност за конверсия на заявлението.

Отрицателни са изводите относно вида и съдържанието на утвърдените от Министъра на правосъдието по реда на чл. 425 ГПК формуляри. Те са окачествени като безсмислено пролиферирани.

7.3. Направена е една единствена препоръка: материята на заповедното производство по ГПК се нуждае от цялостно преосмисляне и преработка, при поддържане на становището, че в съвременните условия съществуването на работещо заповедно производство е крайно необходимо.

II. СТУДИИ:

- Допустимост на касационното обжалване по новия Граждански процесуален кодекс на Република България, София, 2009 г., Сборник в памет на проф. д-р Живко Сталев, издателство „Сиела (51 стр.)”;

- Производството по колективни иски, София 2008 г., сп. „Труд и право” (30 стр.), кн. 9 и 10;

1. Допустимост на касационното обжалване по новия Граждански процесуален кодекс на Република България е студия, посветена на проблемите, произтичащи от

възприетия т. нар. „селективен“ („факултативен“) принцип на допускане до касационното производство, възприет с ГПК от 2007 г., в сила от 01.03.2008 г. Трудът е първото по време изследване, посветено на възникналата с приемането на новия ГПК проблематика.

1.1. Първата част на студията е озаглавена Уводни бележки. В нея се разглежда новият принцип на допустимост на касационното обжалване (наричан от автора „селективен“), съгласно който ВКС следва да се разтовари от необходимостта да се произнася по огромен брой конкретни дела и да концентрира дейността си върху уеднаквяване на съдебната практика на по-ниските по степен съдилища, а когато това се налага – да се произнася по въпроси, по които липсва негова собствена практика.

1.2. Следват исторически и сравнително-правни бележки, като се прави анализ на подобен тип уредба в САЩ, Индия и други държави. Прави се сравнение с първата редакция на уредбата на института на „Преглед по реда на надзора“ по ГПК от 1952 г.

1.3. Следва пространен анализ на ограниченията на допустимостта на касационното обжалване по чл. 280, ал. 1 ГПК, като същевременно се анализира и съдържанието на уредбата по чл. 280, ал. 2, която въвежда формален критерий.

Най-голямо внимание е отделено на отделните хипотези на комплексния критерий, съдържащ с в текста на чл. 280, ал. 1 ГПК, който се използва като филтър за допускане до касационно обжалване.

Най-напред се очертава приложното поле на критерия по отношение на решения на въззивните съдилища, а така също и на някои видове определения. Обръща се внимание, че критерият е неприложим по отношение на колективните иски, за които касационното обжалване винаги е допустимо без ограничения.

Разглежда се изискването в обжалваното решение въззивният съд да се е произнесъл по „съществен материалноправен или процесуалноправен въпрос ...“

(като впоследствие с произнасяне на Конституционния съд думата „съществен“ беше заличена като противоречаща на Конституцията).

Прави се анализ на отделните хипотези на противоречие: (материалноправният или процесуалният въпрос) да е:

- решен в противоречие с практиката на Върховния касационен съд;
- решаван противоречиво от съдилищата;
- от значение за точното прилагане на закона, както и за развитието на правото.“

Стига се до извод за самостоятелно значение на всяка отделна хипотеза.

Обръща се внимание, че съществуващата формулировка на текста на чл. 280, ал. 1 ГПК изключва възможността за реализиране на основанието за касационно обжалване, посочено в чл. 281 ГПК, обозначено като „необоснованост“ на решението.

1.4. Последователно се разглеждат се специфични въпроси, произтичащи от отделните хипотези.

Най-напред се прави пространен анализ на понятието „практика на ВКС“ и се стига до извод, че това употребено от закона понятие поставя множество въпроси и поражда съществени неясноти. Неясно е какво има пред вид законодателят под „ВКС“ (като се държи сметка, че върховната инстанция носи това наименование от 1997 г., а в преходни периоди се е наричала Върховен съд. Освен това ВКС се е наричал аналогичният съд, действал до 1952 г.). Също така се прави опит да се очертае и съдържанието на понятието „практика“ на ВКС.

Стига се до заключението, че под практика на ВКС по смисъла на чл. 280, ал. 1, т. 1 следва да се разбира съвкупността от задължителната практика на висшия орган на съдебната власт, а така също и оформилата се еднозначна практика по дадени въпроси не само на ВКС, но и на преходния ВС, доколкото такава практика е запазила значението си към настоящия момент.

1.5. По нататък в изложението се прави тълкуване на текста на чл. 280, ал. 1, т. 2 от новия ГПК.

Съгласно този текст, разрешеният с въззивното решение съществен материалноправен или процесуалноправен въпрос следва да е такъв, който е „решаван противоречиво от съдилищата“.

Стига се до извод, че източник на съдебна практика, съдържаща противоречиво решаване на даден въпрос следва да бъде дейността на въззивните съдилища и евентуално практика на отделните състави на ВКС.

1.6. Следва анализ на критерия, съдържащ се в последната т. 3 на чл. 280, ал. 1. Този критерий би могъл да се формулира по следния начин: обжалваното решение на въззивния съд трябва да съдържа произнасяне по материалноправен или процесуалноправен въпрос, който е от значение за точното прилагане на закона, както и за развитието на правото. Стига се до извод, че именно по отношение на този критерий в истинския смисъл ще се прояви дискреционното правомощие на ВКС, като в периметъра на действие на тази точка следва да попаднат всички случаи, при които произнасянето на ВКС ще бъде необходимо, с цел да се даде указание на съдилищата как следва да се произнасят по поставения в обжалваното решение материалноправен или процесуалноправен въпрос.

1.7. По-нататък в изложението се разглежда процедурата по преценка за наличието на критериите, предвидени в чл. 280, ал. 1 ГПК.

Разглеждат се правомощията на въззивния съд и проверката, която се прави от съответния състав на ВКС.

Обръща се внимание върху неудачността на изискването самите страни да издирват противоречивата съдебна практика, вместо съдилищата да вършат това по служебен път и се критикува ширещата се практика да се изисква обжалващите страни да прилагат заверени копия от решения, съдържащи противоречива практика.

Критикува се възприетият подход един и същ състав на ВКС да се произнася по допускането на касационното обжалване (произнасянето на определение по чл. 288 ГПК) и по съществуващата касационна жалба след такова допускане.

Прави се анализ на евентуалната обжалваемост на определението по чл. 288 ГПК.

Стига се до извод, че при тълкуване на съществуващата уредба този акт би трябвало да е обжалваем. Същевременно, това разрешение се окачествява като крайно неудачно и в разрез със замисъла на реформата.

1.8. В Четвъртата част на изложението се разглеждат правомощията на ВКС при констатирани противоречия и евентуалното предизвикване на дейност по постановяване на тълкувателен акт от страна на ВКС.

Отделено е внимание и на хипотезата, при която в хода на разглеждането по същество на касационната жалба се констатира, че не е било налице основание за допускане на касационно производство, тъй като противоречивите практики, станали повод да се допусне такова производство, се явяват неотнормирани към конкретния спор (чл. 291, ал. 3 ГПК).

1.9. Последният, Пети раздел на студията съдържа обобщение на изводите и препоръки за усъвършенстване на законодателството.

Стига се до извод, че подходът, насочен към ограничаване на всеобщия достъп до касационната инстанция е приемлив и препоръчителен във висока степен, но конкретният начин на изписване на уредбата създава неудобства и неясноти в процеса на тълкуването.

2. Студия: Производството по колективни иски, София 2008 г., сп. „Труд и право” (30 стр.), кн. 9 и 10

(забележка: текстът е изведен като самостоятелна студия, но е публикуван първично в съответната част от Коментара на Новия Граждански процесуален кодекс)

Студията е посветена на новото особено исково производство “Производство по колективни искове” – институт, който за първи път се урежда от нашия процесуален закон, но който същевременно отдавна е познат и широко използван в страните, принадлежащи към англо-саксонската правна система.

2.1. Първата част от работата съдържа обща характеристика на института, описание на разпространението му в различните правни системи, на преимуществата и недостатъците му.

2.2. Особено внимание е обърнато на субекта на процесуалното правоотношение – т. нар. „колектив”. Пояснява се, че поне на една от страните по делото, образувано по колективен иск участват лица, които не са поименно индивидуално определени (както е това при всички останали случаи на субективни усложнения по действащото процесуално право), а са само определяеми по определени признаци, при което се сочат редица примери.

2.3. Специално внимание е отделено на въпроса за представителството в такъв вид процес, а така също и за опасността посредством недобросъвестно или некомпетентно представителство да бъде компрометиран колективният интерес. Разгледани са и специфичните правомощия на съда, насочени към осуетяване на подобно развитие на производството.

2.4. На следващо място са разгледани процедурни аспекти на производството: подсъдност, определяне на такси, оповестяване на колектива и т. н.

Критикува се определянето на държавната такса по общия ред, което е в крайна степен неприемливо и поражда пречки за използването на института. Разгледана е и спецификата на оповестяване, която включва възможност за използване на всякакви информационни средства.

2.5. В хода на изложението се разглежда проблематиката на предмета на иска и се констатира, че става дума за понятие, чието съдържание рязко се отличава от традиционно възприетото в процесуалната наука и практиката.

Пряка връзка с предмета на иска и съответно предмета на решението по колективни иски имат т. нар. „мерки за защита на засегнатия интерес“. Анализирани са както т. нар. „привременни мерки“ (мерки, насочени към защита на интереса за периода, докато процесът още е висящ), така и окончателните мерки, в които всъщност се състои защитата и които съставляват предмета на решението по колективния иск.

2.6. В хода на изложението се разглеждат проблемите на решението по колективния иск и неговите последици. Анализира се предметът на това решение и се акцентира върху значителните различия между този предмет и класическия предмет на съдебното решение. Проследяват се особеностите на силата на пресъдено нещо, която от субективна гледна точка се проявява спрямо всички субекти, притежаващи колективната характеристика, освен тези, които са направили нарочно изявление за изключване от класа. Разглеждат се и проблемите на изпълнителната сила и конститутивното действие.

Особено място е посветено на възможността за приключване на производството със споразумение и на разширените функции на съда в последния случай. Съдът не само проверява дали споразумението не противоречи на закона и морала, но и това, дали то в достатъчна степен защитава увредения интерес.

2.7. В последната част на работата се разглеждат възможностите за реализиране на решението – правилата за регулиране поведението на членовете на колектива след постановяването на съдебното решение (формират се общо събрание и нарочен комитет); изследва се и правната природа на правомощията на съда в тази след-процесуална фаза, които са окачествени като дейност по съдействие на граждански правоотношения с елементи на спорна администрация на граждански правоотношения. Прави се аналогия с правомощията на съда по несъстоятелността.

III. НАУЧЕН КОМЕНТАР: Коментар на новия Граждански процесуален кодекс, София, 2008 г., ИК „Труд и право“.

1. Този коментар (в обем 751 стр.) е дело на авторски колектив: Ружа Иванова, Благовест Пунев, Силви Чернев. Силви Чернев е самостоятелен автор на Глави шеста, седма, осма и девета (общо 210 стр.).

Коментарът е първото научно изследване, посветено на уредбата по новия ГПК (в сила от 01.03.2008 г.). Трудът бе публикуван едва няколко месеца след влизането в сила на новия ГПК и се очерта като много ценен източник, съдържащ първичен анализ на текстовете, сравнение с отменената уредба.

Коментарът се характеризира с аналитичен (за разлика от обикновено възприетия за този научен жанр описателен) подход. Текстовете не са преразказвани и анализирани в тяхната последователност, а е правен анализ на съответните разпоредби и тяхното съотношение с цялостната уредба и произтичащата от това проблематика.

Частта, разработена от кандидатата е посветена на материята на особените искиви производства, принудителното изпълнение, обезпечителното и охранителните производства.

2. Първата глава е посветена на особените искиви производства

2.1. На първо място следва да се посочи характеристиката на новите особени искиви производства, въведени с приемането на ГПК (в сила от 01.03.2008 г.).

При характеристиката на бързото производство авторът са анализирани проблемите, произтичащи от окачествяването на това производство като особено искиво.

Анализирани са отделните процедурни характеристики, вкл. възможностите за предявяване на инцидентен установителен иск и липсата на възможност за предявяване на възражение за собственост по искиве за опразване и предаване държането на имот.

2.2. Друг раздел е посветен на нововъведеното производство по търговски спорове.

Разгледани са проблемите, свързани с приложното поле на това производство, с въведения с него принцип на т. нар. „двойна размяна на книжа”, която на свой ред води до отпадане на необходимостта от първо заседание; обсъдена е възможността за разглеждане на делото без провеждане на открито заседание и др.

Акцентираща се върху липсата на специфика на производството и най-вече върху неудачността на разпоредбата на чл. 365 във връзка с чл. 104 ГПК, по силата на която търговските спорове се разглеждат по различен съдопроизводствен ред пред районните и съответно пред окръжните съдилища.

2.3. Особено внимание е посветено на особеното исково производство по колективни искове.

Това производство за пръв път се въвежда в гражданското съдопроизводство на Република България и съответно разработката е първа по рода си.

Материята е изключително сложна, както от гледна точка на характеризирание на субекта, представителството, така и на уредбата на отделните аспекти на производството.

2.4. Следва описание само на новите моменти на уредбата на тези особени искови производства, които са били предмет на уредбата и на отменения ГПК: производство по брачни искове, производство по дела за гражданско състояние; производство по съдебна делба и др.

3. Най-голяма част от изложението е посветена на производството по принудително изпълнение:

В изложението е включен анализ на предпоставките на принудителното изпълнение: материята на издаването на изпълнителен лист, респ. дубликат от изгубен или унищожен изпълнителен лист; заповедното производство.

В детайли са разгледани всички нови моменти на самото производство по принудително изпълнение, в частност: направен е детайлиран анализ на отделните способности за принудително изпълнение, на нововъведения принцип на ексклузивно обжалване на актовете и действията на съдебния изпълнител (за разлика от положението по отменения ГПК, при който беше възприет обратният принцип – на генерална клауза за обжалване на всички действия и актове на съдебния изпълнител).

Разгледани и анализирани са особености на новата уредба, свързани с това, че липсват правила за разпределение за случаите, когато срещу един длъжник са образувани производства по принудително изпълнение пред различни съдебни изпълнители. Като пример се посочва разпоредбата на чл. 473 ГПК, съгласно която отделните съдебни изпълнители могат с разрешение на районния съд „да изземат вещ и да насочат изпълнение за собственото си вземане”.

4. Разгледани са особеностите на новата уредба на обезпечителното производство.

5. В частта, посветена на охранителните производства се поставя особен акцент върху новия подход за препращане към общата част на ГПК и към материята на първоинстанционното исково производство. Поставя се акцент върху липсата на препращаща норма към уредбата на допълване, тълкуване и поправка на явна фактическа грешка.

По отношение на нотариалните производства се разглеждат новите моменти, свързани с изискванията за нотариална заверка на подписа и съдържанието на пълномощни за извършване на разпоредителни действия с недвижими имот.

IV. СТАТИИ И ДОКЛАДИ

1. Реформата в гражданскопроцесуалното право в Република България, публикувана в материали от Международна конференция „Предизвикателства пред

висшето образование и научните изследвания в условията на криза, Том Трети, БСУ, 2010 г.

Предмет на статията е същественият въпрос: необходимо ли беше приемането на нов Граждански процесуален кодекс в Република България и какви са положителните и отрицателните последици от това.

Последователно се прави анализ на предходната уредба (по отменения ГПК от 1952 г., вкл. в редакциите му след 1990 г.), анализират се и новите моменти в ГПК от 2008 г.: т. нар. „концентрационно начало”, „ограниченият въззив”, „селективният /факултативен/ принцип при определяне допустимостта на касационното производство, новите особени искиви производства и изключването на някои от съществуващите при действието на отменения ГПК; новите моменти в изпълнителното производство, вкл. заповедното производство.

Достига се до извод, че недостатъците на новата уредба превишават положителните ѝ характеристики. Посочени са конкретни съществени слабости като непрецизност на изписването на текстовете, самоцелно търсене на бърз краен резултат и др, а така също и липса на преосмисляне на възпроизведени текстове от старата уредба в контекста на съвременето ни.

Не се отминават и някои неблагоприятия в съдебната практика, основана на новия ГПК.

2. Статия „Адекватността на законодателната уредба на алтернативните способности за разрешаване на правни спорове- фактор за успешното им прилагане”, публикувана в материали от Международна конференция „Взаимодействието теория-практика, том Втори, БСУ, 2011 г.

Статията е посветена на правната уредба на медиацията. Прави се анализ на различните редакции на Закона за медиацията, включително на тези от 28.01.2011 г., изм. и доп., бр. 27 от 1.04.2011 г 2011 г., при които е съобразена Директива 2008/52 ЕО на Европейския парламент и на Съвета.

В резултат на анализа на уредбата и съответната практика, отнасящ се до седемгодишния период след приемането на първоначалния текст, се достига до извод, че ниското качество на правната уредба представлява основен препречващ фактор за успешното функциониране на института на алтернативните способи за разрешаване на правни спорове. Този извод е признат за валиден и за последната редакция на уредбата, за която се твърди, че е съобразена с посочената директива на ЕС.

3. Arbitration and other Dispute Resolution means in Bulgaria (Basic moments), Newsletter of International Court of Arbitration at the Polish Chamber of Commerce and Industry, Poland, October 2008 (summary in Polish language: Arbitraz i inne metody rozstrzyganiya sporow w Bulgarii)

Статията съдържа характеристика на основните моменти на правната уредба и практиката на арбитража в Република България, вкл. проблемите на признаване и допускане на изпълнението на местни и чуждестранни арбитражни решения, а така също и относно алтернативните способи за разрешаване на правни спорове.

4. Arbitration and other Dispute Resolution Means in the Republic of Bulgaria – a Newly Joint Member of the European Union – presentation at International Conference „Contemporary Trends in the Development of Arbitration and Mediation in Central and Eastern Europe and in Certain Countries in Asia”, Odessa, September 2010

И тази статия е посветена на правната уредба и развитието на арбитражната дейност в Република България. Очертани са основните особености на българския закон за арбитража – Закона за международния търговски арбитраж, разгледана е дейността на Арбитражния съд при Българската търговско-промишлена палата. В изложението като основна изходна точка се взема обстоятелството, че Република България е страна – член на Европейския съюз.